

**SCHLIPE, F.; J. HUBERTY; A. J. MOORMAN. THE PRACTICAL HANDBOOK OF LIBRARY ARCHITECTURE: CREATING BUILDING SPACES AT WORK. SECOND EDITION. LONDON: FACET PUBLISHING, 2024.**

Već i naslov jasno naznačuje o čemu govori ovaj opsežan priručnik. Iz svog bogatog iskustva autori su okupili mnoštvo praktičnih savjeta vezanih za cjelokupni proces planiranja, projektiranja i izgradnju zgrada knjižnica, ali i manjih projekata preuređivanja postojećih prostora. Fred Schlipf tijekom radne karijere savjetovao je više od 200 knjižnica prilikom opremanja i izgradnje, dok je Joe Huberty arhitekt koji se više od 30 godina bavio planiranjem i dizajniranjem knjižnica, a John A. Moorman radio je kao direktor pet narodnih knjižnica i nekoliko viševrsnih knjižničnih sustava, te je vrlo aktivan i ugledan član državnih i nacionalnih knjižničnih udruženja.

Autori su pokušali dati savjete kako prostore knjižnica učiniti fleksibilnima, dizajnirati ih tako da budu sigurni, omogućiti dobro, ali ne previše jako svjetlo, učiniti knjižnice ugodnima i dostupnima korisnicima, učiniti stvari jednostavnima, planirati proširenje te uvijek imati kontrolu nad procesima izgradnje. Kao što su autori naglasili u uvodu, željeli su napisati knjigu koja će smanjiti vjerojatnost da knjižničari mrze prostor u kojem rade. Pritom su pokušali biti praktični i pomalo duhoviti, s naglaskom na izbjegavanju uobičajenih problema prilikom projektiranja knjižnica. Priručnik započinje s 250 „jasnih pravila“ (engl. *snappy rules*) za dobro i loše u arhitekturi knjižnica, od kojih su pojedina pravila detaljnije razrađena u 35 poglavlja.

U sadržaju knjige obuhvaćena je novogradnja, preuređenje i proširenje postojećih zgrada, kao i prenamjena neknjižničnih prostora u knjižnice; objašnjava se kako knjižnične zgrade funkcioniraju kao objekti i kako se to odnosi na dizajn knjižnica; razmatraju se tipični problemi dizajna postojećih knjižnica i nude savjeti kako knjižnice mogu izbjeći stvaranje nefunkcionalnih zgrada i prostora; pokazuje se kako produktivno surađivati s planerima, arhitektima i izvođačima radova; donosi se niz savjeta o tehničkim potrebama osnovnih knjižničnih prostora, uključujući pohranjivanje zbirke, sjedeća mjesta za korisnike, prostorije za sastanke i konferencije, prostorije za radionice izrade predmeta, prostorije za učenje, servisne stolove, toalete i radne prostore za osoblje; uključuje razmatranja tehničkih zahtjeva koji se odnose na rasvjetu, električne sustave, sigurnosne sustave, dizala, stubišta i druga područja.

Priručnik se ne mora čitati od početka do kraja, poglavlja se mogu proučavati kao zasebne cjeline, a sve je dodatno sažeto na samom početku, u drugom poglavlju, gdje su istaknute najvažnije teme vezane za dobar dizajn knjižnice. Autori napominju da je to poglavlje za one koji nemaju vremena čitati cijeli priručnik. Za pomoć u snalaženju dodali su detaljno kazalo na kraju knjige.

Teme su podijeljene u četiri cjeline. U prvoj cjelini pod nazivom „Gotovo beskrajna zapažanja o dobrom dizajnu knjižnice“, osim 250 „jasnih pravila“ i sažetka u drugom poglavlju, autori ističu osnovni izgled dobro organiziranog knjižničnog prostora, evaluaciju knjižničnih zgrada šetnjom kroz prostor te ukazuju što znači disfunkcionalni dizajn. Druga cjelina opisuje sve korake do rezanja vrpce, odnosno otvaranja nove zgrade te zahvaća teme poput važnosti timskog rada, izrade programske osnove za izgradnju ili proširenje zgrade, unajmljivanja arhitekta, pristupačnosti zgrade za osobe s invaliditetom, izgradnje i slično. U toj cjelini posebna poglavlja posvećena su proširenju zgrada, pretvaranju zgrada iz neknjižničnih prostora u narodne knjižnice, kao i postupanje u slučaju dijeljenja zgrade s drugim korisnicima prostora. U trećoj cjelini autori se bave prostorima nužnim za svaku knjižnicu, poput spremišta zbirke, sjedećih mjesta i namještaja, informacijskog pulta, izložbenih prostora, ali i toaleta, uredskih prostora, kantine ili kuhinje za djelatnike i slično. Posljednja, četvrta cjelina zahvaća sva preostala tehnička pitanja kao što su liftovi, stepenice, osvjetljenje, električni sustavi, uređaji za hlađenje i grijanje, vodovodne cijevi i osiguranje, dakle, gotovo svaki segment važan za bilo koju zgradu knjižnice.

Ovo je zasigurno knjiga koju će svaki ravnatelj knjižnice, osoblje i stručnjaci za planiranje željeti imati pri ruci prije, tijekom i nakon bilo kakvog projekta izgradnje ili preuređivanja knjižnice.

Janja Maras  
janja.maras@kgz.hr